

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat

3. ALPROGRAM (MEC_N_21)

A tudomány és innováció eredményeinek társadalmi népszerűsítése és a közösségi tudomány (Citizen Science) támogatása

EPR pályázat azonosító: MEC_N_21 141625

Pályázó kutató: dr. Takács Péter

Befogadó intézmény: Balatoni Limnológiai Kutatóintézet

- 1. A projekt rövid címe:** Inváziós fajok a Balaton vízgyűjtőjén
- 2. Az elkészített médiaalkotás műfaja:** ismeretterjesztő film
- 3. Az elkészült alkotás milyen felületen került bemutatásra:** Az elkészült alkotás az intézeti honlapon, és a Youtube-on szabadon elérhető. Link: <https://www.blki.hu/node/15296>
- 4. Az elkészült alkotáshoz kapcsolódó közösségi média kampány, közösségi média megjelenések részletezése (max. 1000 karakter):**

Már a projekt indításakor közzétettünk a forgatásról szóló hírt ([link1](#)) és a film készüléséről több média is beszámolt ([link2](#), [link3](#), [link4](#))Majd a film közzétételekor közösségi felületeinken ([facebook](#), [instagram](#)) és az intézeti honlapon több cikkben is a film bemutatásáról tudósítottunk. Kutatóink nem mulasztották el megemlíteni a film készülését, amikor erre lehetőségük nyílt. ([link5](#)). A film elkészültéről [honlapunkon](#), és a közösségi [médiában](#) is beszámoltunk. Emellett a művet nevezni fogjuk a gödöllői „Kárpát-medence Természeti Értékei Filmszemlére is. A vetítés lehetőségét televíziós csatornáknak is felajánljuk.

- 5. Az elkészült alkotás nyilvános elérhetősége a projekt zárását követően:** [intézeti honlap](#), [Youtube](#)

- 6. Az elkészült alkotás szakmai leírása, újszerűsége¹, egyedisége és hozzájárulása a tudomány/innováció népszerűsítéséhez (max. 2000 karakter):**

A több mint fél órás alkotásban amellet, hogy tisztáztunk bizonyos invázióbiológiai alapfogalmakat, hét élőlénycsoporttal foglalkoztunk részletesebben (trópusi sügérfélék, trópusi vízínövények, amurgéb, parti öv inváziós gerinctelen élőlényei, parti öv inváziós halai, algák, madarak). A filmünkben szereplő taxonokat a BLKI invázióbiológiával foglalkozó kutatóinak javaslatai alapján válogattuk össze. Bemutattuk a legfontosabb inváziós fajokat, amelyek a balatoni

---

¹ Az újszerűség követelménye itt elsősorban arra vonatkozik, hogy a létrejött projektermék új alkotás, nem pedig egy korábbi alkotás továbbfejlesztése, újrafelhasználása.

vízrendszer élőlényközösségeiben jelenleg nagy problémákat okoznak, de külön figyelmet szenteltünk azoknak is melyek potenciálisan veszélyesek lehetnek. A taxonok bemutatására túlnyomó részt a projekt keretében leforgatott felvételeket használtunk. Filmünkben felhívtuk a figyelmet arra, hogy az inváziók közvetlenül vagy közvetve emberi beavatkozások hatására indulnak meg. Ezek közül legjelentősebb hatása a globális klímaváltozásnak van, ami lehetővé teszi új vagy már itt lévő, de eddig kevésbé sikeres fajok robbanásszerű terjedését. Bemutattunk több olyan taxont is, amelyeknél az őshonos/idegenhonos besorolás nem is értelmezhető. Az egyes résztémákhoz kapcsolódó, főleg az intézetünk kutatói által jegyzett közleményekhez a filmben megjelenő QR kódok formájában közvetlen hozzáférést is adtunk. Így aki a téma iránt mélyebben érdeklődik, első kézből kaphat bővebb információkat a balatoni inváziókról.

7. Hozzájárult-e a projekt a közösségi tudomány (Citizen Science) hazai támogatásához? (max. 1000 karakter.)

A pályázat futamideje alatt az intézetben zajló invázióbiológiai kutatásokban bevontuk az egyik legnagyobb létszámú balatoni civil szerveződést, a balatoni horgásztársadalmat is. A horgászok, tudását, tapasztalatait felhasználva [internetes kérdőívvezéssel](#), felmértük az egyik jelenleg gradáló inváziós halfaj a fekete törpeharcsa balatoni elterjedési viszonyait. A faj helyzetről több sajtóközlemény, hír és híradás született (pl: [link6](#), [link7](#), [link8](#), [link9](#), [link10](#)) emellett eredményeinket tudományos és ismeretterjesztő előadásokban is bemutattuk (pl: [link11](#)). A kitöltött és visszaküldött több mint 2500 kérdőív adatainak elemzése jelenleg is folyamatban van. A horgászoktól kapott információk és saját adataink felhasználásával várhatóan egy tudományos publikáció is fog születni. De a felmérés egyes részeredményeit, pl. a faj 2022. évi balatoni elterjedés mintázatát és tömegességi viszonyait már az elkészült ismeretterjesztő filmben is bemutatjuk.

8. A projekttervben tett vállalások teljesülésének értékelése (max. 1000 karakter):

A projektben vállalt természetfilmet leforgattuk. A Citizen Science kutatásokba eredetileg több taxont akartunk bevonni, de a balatoni törpeharcsa állomány előretörése miatt inkább emellett döntöttünk, hogy vizsgálataink fókuszát erre a jelentős problémát okozó fajra irányítjuk. Döntésünket könnyítette, hogy 2022 nyarán részletes [halállomány felmérést](#) is végeztünk a tavon, így kutatásaink eredményeit össze tudtuk vetni a horgászok által szolgáltatott [adatokkal](#). Így nemcsak több ezer horgászt tudtunk bevonni a közösségi kutatásba így erősítve a horgászok és a kutatók kapcsolatait, de szaklapokban is publikálható tudományos eredményeket hoztunk létre. A film reményeink szerint jelentősen hozzájárulhat főleg a fiatalabb nézők szemléletformálásához, és fontos információkkal gazdagítja majd a téma iránt érdeklődők tudását.

Kelt: Tihany, 2023. március 15.

.....
Pályázó kutató aláírása (vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírás és időbélyegző)